„NIEDZIELA” KOLĘDUJE Z ARKĄ NOEGO

ZA TYDZIEŃ W NUMERZE ŚWIĄTECZNYM „NIEDZIELI”:
– kolędowa płyta Arki Noego
– śpiewnik z kolędami
– rytuał wieczerzy wigilijnej w rodzinie
– kalendarz „Papież, który zmienił świat”

Cena numeru z dodatkami – **10 zł**

niedziela

TYGODNIK KATOLICKI

NR 51 • 17 XII 2017 • CENA 5 ZŁ (W TYM 8% VAT)

100. ROCZNICA ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI

Nie chciejcie Ojczyzny, która was nic nie kosztuje – Jan Paweł II

TAJEMNICE JASNEJ GÓRY

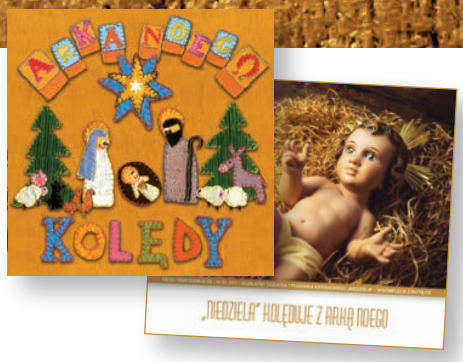
ROK LX • INDEX 367176 • www.niedziela.pl

ISSN 0208-872X

Archiwum: Michał Sitek/ www.staraczestochowa.pl

„NIEDZIELA” KOLĘDUJE Z ARKĄ NOEGO

Za tydzień w świątecznym numerze „Niedzieli” ukaże się kolędowa płyta znanego i cenionego dziecięcego zespołu Arka Noego. Na płycie znajdziemy ulubione kolędy i pastorałki nie tylko Arki Noego, ale też wielu małych i całkiem dużych Polaków – od tradycyjnych, jak „Wśród nocnej ciszy”, „Dzisiaj w Betlejem” czy „Gdy śliczna Panna”, po współczesne: „Świeć, gwiazdeczko, świeć” i „Narodził się w stajence”, autorstwa Roberta Friedricha, lidera Arki Noego. Do płyty dołączony jest śpiewnik zawierający słowa kolęd oraz tekst obrzędu wieczerzy wigilijnej w rodzinie. Niech to nasze świąteczne wydawnictwo zachęci Czytelników do modlitwy przy wigilijnym stole i wspólnego kolędowania. **Redakcja „Niedzieli”**

18 **temat numeru:**
TAJEMNICE JASNEJ GÓRY

Z MIŁOŚCI DO HISTORII I PIĘKNA REGIONU
Anna Przewoźnik

Droga na ołtarze. Hanna Chrzanowska

PIĘKNE, ŚWIĘTE ŻYCIE
Z KARD. STANISŁAWEM DZIWISZEM ROZMAWIA KRZYSZTOF TADEJ

Hanna Chrzanowska, pielęgniarka i działaczka charytatywna, zachwycała swoją postawą wielu mieszkańców Krakowa. Świadkiem jej działalności był kard. Stanisław Dziwisz.

16

34

Poradnik duszpasterski

RODZINA RAZEM CZY OSOBNO
KS. ZDZISŁAW WÓJCIK

Wiele wskazuje na to, że tradycyjna polska więź rodzinna poddaje się zmianom, a to, co do tej pory łączyło rodzinę, powoli ulega zerwaniu.

50

niedziela młodych

ADWENTOWE NICNIEROBIENIE
Postaw „być” przed „działać”

TA KSIĄŻKA ŻYJE!
Sięgnij po „Młodość – projekt życia. Inspirujące historie uczestników ŚDM w Krakowie”

spis treści

11. **ŚWIĘTA ZIEMIA ISLAMU**
Włodzimierz Rędzioch

14. **KOŚCIÓŁ NA ZIELONEJ LINII**
Jerzy Kropiwnicki

15. **MIRIAM**
Marcin Witan

22. **RADOŚĆ PANU WYŚPIEWAJMY**
Piotr Iwicki

23. **BRAT ALBERT GWIAZDĄ TEATRU TELEWIZJI**
Tadeusz Szyma

24. **PAMIĘĆ O MĘCZENNIKACH W SUTANNACH**
Z Piotrem Litką rozmawia Janusz Pasik

26. **ZMIANA PREMIERA – CO DALEJ?**
Witold Gadowski

27. **PATRIOTYZM W SZTAFECIE POKOLEŃ**
Z Janem Józefem Kasprzykiem rozmawia ks. Marek Łuczak

28. **DUCH JEZUSA A DUCH ŚWIATA**
Ks. Marek Dziewiecki

30. **PIĘKNO MA SWÓJ CZAS**
Ks. Krzysztof Pawlina

36. **ŁATWOŚĆ MANIPULACJI**
Z Jolantą Hajdasz rozmawia Wiesława Lewandowska

40. **ZASŁUŻONY W NIEMCZECH, ZAMORDOWANY PRZEZ GESTAPO**
Witold Iwańczak

NA NASZEJ OKŁADCE:
O. Melchior Królik, paulin, i Michał Sitek w Starej Bibliotece Jasnogórskiej

Michał Sitek/www.staraczestochowa.pl

Z MIŁOŚCI DO HISTORII I PIĘKNA

ANNA PRZEWOŹNIK

Spędził blisko cztery lata w klasztorze paulińskim, mimo że ma żonę i dwoje dzieci. Wszystko w wolnym czasie. – Po pracy, bez kosztów dla rodziny, a wszystko dla następnych pokoleń – podkreśla Michał Sitek. Każdą wolną chwilę wykorzystywał na digitalizację (cyfrową dokumentację) archiwalnych jasnogórskich zbiorów

Archiwum Michała Sitka/www.staraczestochowa.pl

Przez kilka lat Michał Sitek każdą wolną chwilę poświęcał digitalizacji archiwalnych zbiorów Jasnej Góry

Michał Sitek łączy miłość do Matki Bożej Częstochowskiej z pasją do rodzinnego miasta oraz fotografii. W każdej wolnej chwili upamiętnia historię i piękno regionu.

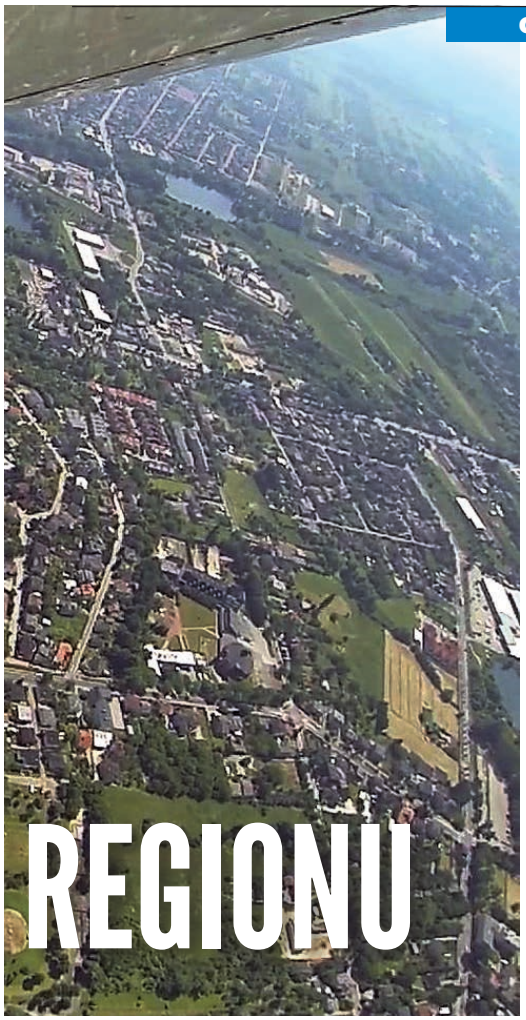
Częstochowianin, pasjonat swojego miasta. Przedsiębiorca i aktywny działacz pro publico bono. Ukończył politechnikę, ale historia Polski zawsze go interesowała. Zachowuje w swoich pracach zarówno samo miasto, jak i jego największy skarb – jasnogórski klasztor. Dba o pokazywanie miasta w sposób nietuzinkowy, by piękno Jury Krakowsko-Częstochowskiej zostało w pełni oddane. – Dużo rzeczy, które robię dla miasta, robię z pasji, bezinteresownie – podkreśla.

Albumy i kolekcje

Dziełem Michała Sitka jest portal poświęcony historii miasta: www.staraczestochowa.pl – małe kompendium historyczne wiedzy o Częstochowie. Jego pasją jest też kolekcjonerstwo. Zbiera cenne przedmioty o historycznych walorach, dzieli się zdjęciami i opisami z każdym, komu historia miasta i Jasnej Góry nie jest obojętna. Przed laty, gdy rozpoczynał kolekcjonowanie pamiątek związanych z Częstochową i Jasną Górą, nie mógł przypuszczać, że stanie się właścicielem jednego z największych zbiorów o tej tematyce i że po latach to on sam i jego zdjęcia będą głównym motywem znaczków czy pocztówek związanych z tym regionem.

Niedawno ukazał się pierwszy tom autorskiego albumu Michała Sitka „Częstochowa z lotu ptaka”. To 300 stron dużego formatu ze zdjęciami dotyczącymi miasta.

Autor z aparatem spędził wiele godzin w powietrzu. Latał z wybitnym częstochowianinem, wielokrotnym mistrzem świata w lataniu Januszem Darochą. Album „Częstochowa z lotu ptaka” to efekt tych podniebnych wędrówek. – W trakcie setek godzin spędzonych w chmurach, ogromem „pstryknięć”, pośród turbulencji i problemów wykonałem tysiące zdjęć mojego ukochanego miasta – mówi Michał Sitek. – Częstochowa z perspektywy chmur, fotografowana z dużych pułapów, jest miastem,

Archiwum Michała Sitka/www.staraczestochowa.pl

Efekt podniebnych wędrówek – tysiące zdjęć Częstochowy wykonanych z lotu ptaka. Na zdjęciu: Michał Sitek z Januszem Darochą

które nabiera zupełnie innego wizerunku niż ten, który można zaobserwować w trakcie spaceru – dodaje.

Publikacja „Częstochowa z lotu ptaka" zaprasza nas, by spojrzeć na Częstochowę w niezwykły sposób, bo z wysokości nieba. „Z tej niecodziennej perspektywy możemy oglądać miasto, które jest domem dla setek tysięcy swych mieszkańców, a jednocześnie miastem pielgrzymów i turystów, którzy licznie odwiedzają duchową stolicę Polski. Panu Michałowi dziękuję za tę niezwykłą podróż, za swoistą przygodę, będącą udziałem każdego, kto bierze do ręki ten album i ogląda umieszczone w nim fotografie" – czytamy w albumie Słowo przeora Jasnej Góry o. Mariana Waligóry.

Jeszcze przed drukiem dwie fotografie znajdujące się w albumie zostały wyróżnione. Jedną wydawnictwo Paulinianum wykorzystało jako pocztówkę, która została przekazana papieżowi Franciszkowi podczas jego wizyty w Polsce. Drugą Poczta Polska wybrała na okazjonalny znaczek pocztowy w ramach konkursu filatelistycznego EUROPA, wydany w maju 2017 r. Znaczek jest szczególny – zawiera podpis autora zdjęcia, co jest raczej rzadko spotykane. W planach Michała Sitka są albumy „Zamki i warownie z lotu ptaka" oraz „Jasna Góra i obiekty sakralne z lotu ptaka".

Dla pokoleń

Przez kilka lat Michał Sitek każdą wolną chwilę poświęcał digitalizacji archiwalnych zbiorów jasnogórskich. W czasach cyfryzacji naturalnym obowiązkiem jest stworzenie archiwów właśnie w tym zapisie. Pozwoli to na zachowanie nie tylko ich piękna, ale również wiedzy na ich temat. Jasna Góra miała w swojej historii wielu wspaniałych archiwistów. Wśród nich można wymienić o. Bernarda Oborskiego, ks. Jana Nepomucena Fijałka i, oczywiście, wspaniałą p. Zofię Rozanow, która badała dyplomy pergaminowe i papierowe w archiwum jasnogórskim i – przede wszystkim – związane z nimi pieczęcie. To właśnie Zofia Rozanow przyprowadziła pana Michała do jasnogórskiego klasztoru.

Michał Sitek wspomina: – Z Zofią Rozanow połączyła nas miłość do historii i miasta Częstochowy. Zaczęło się od małej rzeczy, p. Zofia poprosiła mnie, czy nie mógłbym jej pomóc w digitalizacji pewnych dokumentów – chodziło o dokumenty królewskie, pieczęcie woskowe, suche i o bulle papieskie. Zgodziłem się. Z tej wspólnej pasji zrodziła się przyjaźń, która zaowocowała pracą Sitka w klasztorze.

Gdy zajmował się digitalizacją archiwalnych zbiorów jasnogórskich, p. Michał poznał o. Melchiora Królika – kustosza głównego archiwum Zakonu Paulinów. Z nim również się zaprzyjaźnił. O. Melchior jest od 1979 r. bezpośrednio odpowiedzialny za stan zachowania Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej. – O. Melchior pokazał mi wiele ksiąg, m.in. Księgi Cudów, które są niezwykle ważne także dla historyków, archiwistów – tłumaczy mój rozmówca.

Z pasji

Michał Sitek to pasjonat – tak mówi o nim i o wspólnej pracy o. Królik.

– To, co zaskoczyło mnie w nim na samym początku, to fakt, że będąc człowiekiem młodym, zapracowanym, odnoszącym sukcesy, znalazł czas i chęci, by przyjść z odwiedzinami do domu naszej Jasnogórskiej Matki Królowej. Nie jest to, niestety, codzienny obraz w tych szybkich i trudnych czasach. Przez te lata, odkąd się znamy, wspólnie spędziliśmy wiele godzin, archiwizując dokumentację jasnogórską i poznając się bliżej. Dziś, gdy nasz wspólny projekt został zakończony i digitalizacja jest gotowa, jestem szczęśliwy, że kolejne pokolenia naszych rodaków będą mogły być spokojne o przetrwanie naszego dziedzictwa narodowego. Pasja Michała do fotografii, ale też, co cenniejsze w moim odczuciu – miłość do Częstochowy, ukazują, że wciąż są ludzie gotowi poświęcić wiele dla innych.

Spełnienie marzeń

– Dzięki temu, że trafiłem na p. Zofię Rozanow i o. Melchiora Królika, mogłem spełnić swoje marzenie – mogłem dotrzeć ze swoją pasją do bardzo ważnych zbiorów. Nie każdy ma taki przywilej. Udało się to również dzięki ówczesnym przeorom: o. Romanowi Majewskiemu, o. Łukaszowi Buzunowi i przychylności obecnego przeora o. Mariana Waligóry. Praca to dla mnie działanie Opatrzności, po ludzku – taka wisienka na torcie. Jestem szczęśliwy, że mogłem dotknąć tych dokumentów, pracować przy nich. To jest przeżycie nie do opisania – mówi p. Michał.

Dokumentacja zdjęciowa: pieczęci królewskich, dyplomów pergaminowych i papierowych oraz bulli papieskich będzie udostępniona w kolejnym wydaniu rocznika „Studia Claromontana", przygotowywanego pod okiem ks. prof. dr. hab. Janusza Zbudniewka i prof. Marka Adamczewskiego.

Pozostałe zdigitalizowane prace zostaną przekazane na ręce generała zakonu.

Bogactwo zbiorów

Dla zobrazowania ogromu archiwalnych zbiorów jasnogórskiego klasztoru wystarczy powiedzieć, że zajmują one 5 pomieszczeń (w tym 4 magazyny) i 113 metrów bieżących półek, na których znajduje się 7 tys. dokumentów różnego rodzaju. Mając na uwadze to, jak bogaty i ważny dla losów Polski jest ten zbiór, oraz fakt, że część dzieł liczy sobie ok. 700 lat, wiadomym jest, że pokaźna część zbiorów nie może być już wystawiana do wglądu publicznego oraz – co gorsza – zagrożona jest uszkodzeniem i zniszczeniem na przestrzeni kolejnych wieków.

– To ciężka i mozolna praca, ale jest ona dla mnie zaszczytem. Digitalizacja jest bardzo ważna, bo wiadomo, że mobilność tak ważnych dokumentów jest też ograniczona. Uznałem, że zbiory trzeba zdigitalizować w profesjonalny sposób, by osoby trzecie, historycy mieli do nich dostęp, nie wyciągając oryginałów z archiwum. Dzięki temu można również dotrzeć do dokumentów w dobrej rozdzielczości – podkreśla Sitek.

Ojcowie paulini oraz osoby pracujące i wspierające Jasną Górę na bieżąco dbają o zabezpieczanie historycznych rękopisów czy też dyplomów przed czynnikami zewnętrznymi, które bezpośrednio wpływają na ich jakość.

– Nie można zapominać o niewyobrażalnym wpływie klasztoru na historię naszego kraju. To właśnie Jasna Góra jest miejscem archiwalnym dla wielu bardzo ważnych zabytków, powstałych przed setkami lat i posiadających bezcenną wartość – nie tylko dla klasztoru czy miasta, ale również dla historii całej Polski i Europy – wyjaśnia Michał Sitek.

Wśród najstarszych i najbardziej wartościowych dla historyków zdigitalizowanych dokumentów archiwum jasnogórskiego Michał Sitek wymienia: dyplom wydany przez króla Kazimierza Wielkiego w Krzepicach z 24 sierpnia 1356 r., nadający Leonardowi i Kazimirowi, którzy byli również dziedzicami Częstochowy, przywilej lokacyjny na prawie niemieckim dwóch wsi; archiwalia, które stanowią swoistą bazę wiedzy i źródło historyczne dla okresu liczonego od 1382 r. – a wśród nich, obok tych ściśle powiązanych z jasnogórskim klasztorem, pogrupowane w zespoły: Biblioteka, Bractwa, Forteca, Inwentarze, Kroniki, Nabożeństwa i uroczystości, Kaplica, Matka Boża i Jej kult, oraz takie, które nie mają praktycznie żadnego związku z Jasną Górą (tzw. extranea), rękopisy biblioteczne z XV, XVI i XVII wieku, a wśród nich: brewiarz, Księgi Cudów i Cudowności, Księga Bractwa św. Aniołów Stróżów, mszał i Biblia – bogato iluminowane i zdobione. Największe wrażenie robi jednak oprawiony w dębowe deski z łańcuchem „Codex Cathenatus" – XVI-wieczny rękopis z regułą św. Augustyna.

Anna Przewoźnik

Jasna Góra i śródmieście Częstochowy nocą

Michał Sitek/www.staraczestochowa.pl